

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík
Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051
Netfang: nel@nel.is
Tilv.: 23080014

Ákvörðun nr. 29/2024

Þann 24. maí 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 29/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED] í dags. 24. ágúst 2023. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við starfsaðferðir Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu og meint harðræði við handtöku sem átti sér stað á tímabilinu 18. - 20. ágúst 2023 að [REDACTED] heldur því fram að ruðst hafi verið inn á heimili hans að ástæðulausu, hurðinni sparkað upp, hann hafi verið beittur harðræði og nauðsynleg lyf gerð upptæk. Einnig kemur fram að hann hafi verið í haldi í 20 klst. og ekki fengið vatn eða nauðsynleg lyf á meðan vistun hans stóð.

Nefndin óskaði eftir upplýsingum frá embætti Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu með bréfi dags. 4. september 2023.

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærur á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega

starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu svaraði beiðni nefndarinnar þann 18. október 2023. Meðfylgjandi voru gögn máls, upptökur úr búkmyndavél á vettvangi og afrit af skýrslum máls.

Eftir yfirferð á meðfylgjandi upptökum úr búkmyndavélum lögreglumanna á vettvangi telur nefndin að lögreglumenn hafi sýnt fagleg vinnubrögð. Þá telur nefndin engar vísbendingar framkomnar um þær aðfinnslur sem gerðar eru í erindi kvartanda um meint harðræði við handtöku og afskipti af ástæðulausu.

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknið þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindi [REDACTED] er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að meintu harðræði við handtökur og starfsaðferða starfsmanna Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór yfir erindið og þau gögn sem henni bárust frá embættinu. Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefndin að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega refsiverða eða ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna afskipta lögreglumanna af kvartanda á vettvangi að öðru leyti en að lögreglumenn voru ekki með kveikt á búkmyndavélum í seinni handtökunni.

Nefndin bendir hins vegar á að erindi kvartanda barst nefndinni 24. ágúst 2023 vegna atvika sem áttu sér stað þann 19. ágúst 2023. Bréf var sent til Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu þann 4. september 2023. Í bréfi nefndarinnar kom fram að kvartandi kvarti undan því að hafa verið í haldi lögreglu í 20 klst. og hvorki fengið vatn né nauðsynleg lyf á meðan vistun hans stóð. Í bréfi nefndarinnar til lögreglunnar er óskað eftir því að lögreglan léti í té allar

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

upplýsingar og gögn er vörðuðu fyrrnefnd afskipti ásamt upptökum úr búkmyndavélum lögreglumanna og eyewitnessskerfi lögreglubifreiðar. Bréf nefndarinnar er tiltölulega staðlað og skýrt hvers óskað er. Í bréfinu eru upptök úr fangaklefum lögreglu ekki sérstaklega nefndar en ljóst er að vegna umkvörtunarefnisins að þörf hafi verið á þeim upptökum. Lögreglan bað um frest til að afhenda gögn málsins þar sem það átti eftir að taka ákvörðun um afhendingu gagna til nefndarinnar vegna rannsóknarhagsmuna. Nefndin bendir á að lögreglu sé skylt að afhenda nefndinni gögn biðji hún um þau á lögmætum forsendum. Á meðan lögreglan var að ákveða hvort hún myndi afhenda nefndinni gögn, eyddust upptök úr fangageymslum lögreglu. Upptökurnar voru m.ö.o. ekki tryggðar og því fékk eftirlitsnefndin umbeðnar upptök. Nefndin telur þetta ámælisvert og er þetta ekki í fyrsta skipti sem myndefni úr fangaklefa lögreglu skortir. Nefndin telur því rétt að vekja athygli Umboðsmanns Alþingis sem fer með OPCAT eftirlit á málinu. Nefndin telur að öðru leyti ekki tilefni til að aðhafast vegna erindisins.

Niðurstaða

Nefndin telur ekki tilefni til að aðhafast vegna erindis [REDACTED].

Erindi [REDACTED] vegna vistunar í fangaklefa er sent til Umboðsmanns Alþingis til þóknanlegrar meðferðar.

Reykjavík, 24. maí 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir